

A NYELVKALAND ME CÍMŰ PROJEKTBEN RÉSZT VEVŐ EGYETEMI HALLGATÓK MOTIVÁCIÓINAK ELEMZÉSE¹

MOTIVATION ANALYSIS OF THE UNIVERSITY STUDENTS PARTICIPATING IN THE *LANGUAGE ADVENTURE ME* – PROJECT

DOBOS CSILLA²

„Én sosem tanítom a diákjaimat,
csak próbálom megteremteni a feltételeket,
amelyekben tanulhatnak.”

(Albert Einstein)

„Tulajdonképpen kész csoda, hogy a modern oktatási módszerek
még nem fojtották meg teljesen a kutatás szent kíváncsiságát.

E kényes kis virágnak ugyanis az öntözés mellett
leginkább szabadságra van szüksége.”

(Albert Einstein)

Absztrakt: A *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projekt céljainak megvalósítása során nagyon fontos tényező az egyetemi hallgatók motivációinak ismerete és figyelembevétele a különböző projektelemekben. Hasonlóan kiemelt szerepet játszik a projekt sikerességében a hallgatók motivációinak szinten tartása és további erősítése. Ahhoz ugyanis, hogy a nyelvtanulás valóban kalandos élménnyé váljon a diákok számára, megfelelően motivált egyetemi hallgatókra van szükség, akik az élménypedagógia módszertanát alkalmazva olyan foglalkozásokat tartanak, amelyeken örömmel vesznek részt a nyelvtanulók. Természetesen hasonlóan fontos a projektben részt vevő nyelvtanulók tanulási motivációinak a megismerése, szinten tartása, illetve növelése. Ezen kétféle motiváció megfelelő minősége együttesen eredményezi az élményfoglalkozások, az élménynapok és egyéb projekttesemények sikerét.

Az alábbiakban azoknak a hallgatóknak a motivációjáról lesz szó, akik a Miskolci Egyetemen tanulnak és nyelvszakos hallgatóként élményfoglalkozásokat tartottak a *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projektben.

Kulcsszavak: motiváció, nyelvtanulás, élménypedagógia, élményfoglalkozás, sikerélmény

¹ A cikkben ismertetett kutatómunka az EFOP-3.2.14-17 jelű *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* projekt részeként valósul meg.

² DR. HABIL. DOBOS CSILLA
egyetemi docens, intézetigazgató
Miskolci Egyetem BTK Modern Filológiai Intézet
Alkalmazott Nyelvészeti és Fordítástudományi Tanszék
3515 Miskolc-Egyetemváros
doboscsilla52@gmail.com

Abstract: As the goals of the project titled *Language Adventure ME – Language learning for success* are being attained, it is also very important to identify the motivations of university student participants and to take these into account in the different project elements. Maintaining the students' motivational levels or even improving them is a task playing a central part in the success of the project. In order to really make learning languages a joyful adventure for the pupils, sufficiently motivated students are required, who, while applying the methodologies of experiential pedagogy, give practical classes to participants who are truly happy to attend. Naturally, it is equally important to discover, support and further increase the motivation of language students engaged in the project. The appropriate level of motivation of the two different groups together results in the success of experiential education, adventure days and other project events. Based on survey results, this paper discusses the motivation of students who study the English or German language at the University of Miskolc and led classes using the methods of experiential learning within the framework of the *Language Adventure ME – Language learning for success* project.

Keywords: motivation, language acquisition, experiential education, adventure day, sense of achievement

BEVEZETÉS

A *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projekt megvalósítása a 2017/2018-as tanévben kezdődött el a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karán, a Modern Filológiai Intézetben. A projekt legfőbb célja, ahogyan azt az elnevezése is mutatja, az Észak-Magyarország régióban élő középiskolás diákok nyelvtanulásának elősegítése az élménypedagógia módszertanának felhasználásával. A projekt premisszáként tekint arra az állításra, mely szerint az élményt és kalandot kínáló nyelvtanulás jelentős mértékben motiválja a nyelvtanulókat, akik így szilárdabb nyelvtudásra tesznek szert. Ez pedig elősegíti a továbbtanulásukat, később a munkaerőpiacon való érvényesülésüket, az életben való boldogulásukat.

Az idegen nyelvek világában történő kalandozáshoz vezetőkre van szükség, akik jelen esetben a Miskolci Egyetem – élménypedagógiai módszerekkel felvértezett – hallgatói. A projekt a hallgatók számára is lehetőséget kínál arra, hogy fejlesszék pedagógiai eszköztárukat és értékes pedagógiai tapasztalatot szerezzenek változatos oktatási kontextusokban. A tanulmány azt mutatja be, hogy mely tényezők motiválták legnagyobb mértékben a projektben részt vevő hallgatóinkat.

1. A PROJEKTBEN RÉSZT VEVŐ EGYETEMI HALLGATÓK

A 2018/2019-es tanév őszi félévében a *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projektben 25 egyetemi hallgató vett részt, akik a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Modern Filológiai Intézetében tanulnak (tanultak) az Angol Nyelv- és Irodalomtudományi, illetve a Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszéken. A hallgatók mesterképzésben vagy osztatlan tanárképzésben vesznek részt és mindannyian a nyelvtanári szakmát választották jövőbeli hivatásukként.

Az iskolai tanítást megelőzően a Miskolci Egyetem BTK érintett nyelvszakos hallgatói projektkísérő szemináriumokon, módszertani továbbképzéseken vettek

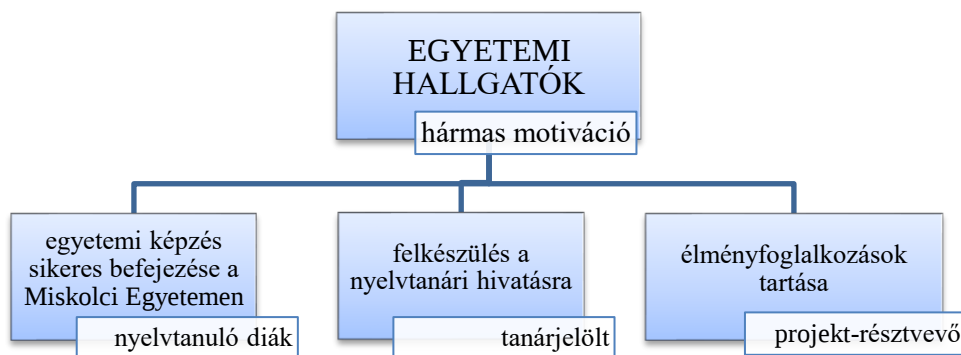
részt, majd aktív szerepet vállaltak az élményfoglalkozások és az élménynapok előkészítésében, illetve lebonyolításában. Legfőbb módszertani eszközeiket az innovatív, élményalapú, élményközpontú, kreatív, vidám és életszerű feladatok alkalmazása, valamint egy digitális oktatási felület alkotta (Screenager szoftver és digitális oktatási felület).

1.1. Az egyetemi hallgatók motivációs csomagjának részei

Minden nyelvszakos egyetemi hallgatót (minimum) kettős motiváció jellemez, mivel egyrészt mint **nyelvtanuló** sikeresen be kívánja fejezni egyetemi tanulmányait és tökéletesíteni akarja nyelvtudását, másrészt mint **leendő nyelvtanár** széles körű ismereteket akar szerezni (1) a **nyelvről**, hiszen ez tanításának a célja, eszköze, közege, motiváló tényezője, (2) a **nyelvtanulásról**, annak pszicholingvisztikai hátteréről, a nyelvtanulási modellekről és stratégiákról, a tanulók személyiségéről, valamint (3) a **nyelvtanításról**, a pedagógiáról, a módszertanról.

A projektben részt vevő hallgatók motivációs csomagja – a projektfeladatokból adódóan – tovább bővül, hiszen ők az élményfoglalkozások tartása során újabb motivációs tényezőkkel találkoznak. Ily módon végeredményben az egyetemi hallgatók motivációs csomagja három részből tevődik össze, amint azt az 1. ábra is illusztrálja:

- 1) a hallgatóknak mint nyelvtanulóknak a motivációi,
- 2) a hallgatóknak mint tanárjelölteknek a motivációi,
- 3) a hallgatóknak mint a projekt résztvevőinek a motivációi.

1. ábra: A projektben részt vevő egyetemi hallgatók hármass szerepe és három részből álló motivációs csomagja

Természetesen ezek a részek számos további motivációs elemre bonthatók. Így például a hallgatóknak mint nyelvtanulóknak a főbb motivációi az alábbiakban összegezhethők:

1. táblázat
A hallgatóknak mint nyelvtanulóknak a belső és külső motivációi

BELSŐ MOTIVÁCIÓS TÉNYEZŐK	KÜLSŐ MOTIVÁCIÓS TÉNYEZŐK
Nyelvtudás fejlesztése	Nyelvtudás fontossága az ÉLETBEN
Jelenlegi nyelvtudással való elégedetlenség	Munkaerőpiaci verseny
Célnyelv szeretete, célnyelv iránti érdeklődés	Jobb állás, jobb fizetés
Célnyelvi kultúra iránti érdeklődés	Diploma megszerzése
Kulturális közvetítő szerep	Szülői ráhatás
Asszimilatív motiváció (célnyelvi kultúrában élni, tanulni)	Családi kényszer
Tudásvágy	Anyagi tényezők
Kíváncsiság, felfedezésre való hajlam	Ftv. előírásai
Problémamegoldás, sikerélmény	Megszégyenülés elkerülése
Nyelvtanári hivatás iránti elkötelezettség	Dicséret kiérdemlése

1.2. A hallgatóknak mint a projekt résztvevőinek a motivációi

Ahogy erről a fentiekben már szó volt, a projektben részt vevő hallgatók kulcsfontosságú szerepet játszanak az élményszolgáltatások sikeres megvalósításában. A hallgatók motiváltsága, hozzáállása és attitűdje alapvetően befolyásolja a nyelvtanulók motivációinak kialakítását, szinten tartását és növelését. Az, hogy az egyetemi hallgatók az élményszolgáltatások során mennyire elkötelezettek és kreatívak, mennyire tudják a nyelvtanulókat motiválni, rendkívüli hatással van a nyelvtanulás egész folyamatára, a nyelvtanulásba fektetett erőfeszítés mértékére, a nyelvtanulók kitartására, a nyelvszajátítás stratégiáira, valamint az idegen nyelv és kultúra iránti aktív elkötelezettség mértékére is. A hallgatóknak mint projektrésztvevőknek a motivációit az alábbiakban lehet összegezni:

- tanári kompetenciák elsajátítása elméletben és gyakorlatban,
- élménypedagógiai módszerek megismerése,
- élménypedagógiai feladatbank kialakítása,
- innovatív projektben való részvételi lehetőség,
- felkészülés nyelvtanári tevékenységükre,
- tanári önbizalom kialakítása és fejlesztése,

- digitális kompetencia kialakítása és fejlesztése,
- kreativitás fejlesztése,
- portfólió előkészítése,
- a projektrésztvételnek szakmai önéletrajzban történő említése³.

2. KÉRDŐÍVES VIZSGÁLAT A HALLGATÓK MOTIVÁCIÓIRÓL

2018 őszén 25 kérdésből álló online kérdőíves felmérést végeztünk az egyetemi hallgatók körében arról, hogy milyen motivációs tényezők határozták meg leginkább a projektben való részvételüket és az ott végzett tevékenységeiket. A kérdőívet a projektben az adott félévben részt vevő 25 hallgatóból 23-an töltötték ki, ami nagyon jó eredménynek mondható.

A kérdőívben – a projekt *Szakmai tervének* megfelelően – összesen 20 motivációs elem (20 kérdés⁴) szerepelt, amelyeket 3 nagy tematikai csoportba rendeztünk. Ezeket az alábbiakban ismertetjük:

2.1. Óratartás, élménypedagógiai foglalkozás módszertana (7 kérdés)

- Feladatismeret: A projekt során szeretnék minél több érdekes és változatos feladatot megismerni.
- Rendszerezés: Szeretném megtanulni anyagaimat, óravázlataimat menteni, rendszerezni, portfólióban gyűjteni.
- Módszertani változatosság: A projekt során szeretném megismerni az élménypedagógiai módszereket és azok alkalmazását.
- Tervezés: Szeretném megtanulni, hogyan lehet egy foglalkozást megtervezni és logikusan felépíteni.
- Vezetés: Szeretném megtanulni, hogyan lehet egy csoportot vezetni, irányítani.
- Digitális kompetencia: A projekt során szeretném megismerni a nyelvtanulás során használható, modern számítógépes programokat.
- Kommunikáció: Szeretnék képessé válni a gördülékeny idegen nyelvű óravezetésre.

A kérdőívek összegzése az alábbi fontossági sorrendet mutatja (lásd 2. táblázat):

³ *Nyelvkaland ME* Nyelvtanulással a boldogulásért, EFOP-3.2.14-17, Szakmai terv, Miskolc, 2017. augusztus, 76. o.

⁴ A maradék öt kérdés szintén a motivációval foglalkozott, itt azonban nyitott kérdések is szerepeltek, ahol a hallgatóknak lehetőségük volt saját motivációs sorrendek felállítására, illetve saját vélemények megfogalmazására.

2. táblázat

Az órátartással és az élménypedagógiai foglalkozások módszertanával összefüggő motivációs elemek, illetve kompetenciák sorrendje

	MOTIVÁCIÓ/KOMPETENCIA	NAGYON FONTOS
1.	Módszertani változatosság	76%
2.	Tervezés	76%
3.	Kommunikáció	71%
4.	Feladatismeret	71%
5.	Vezetés	67%
6.	Digitális kompetencia	52%
7.	Rendszerezés	38%

Figyelemre méltó, hogy a hallgatók több mint 70%-a nagyon fontosnak tartja a módszertani változatosságot és feladatismeretet, vagyis azt, hogy minél többféle és minél változatosabb feladattal tudja színessé tenni a foglalkozást és ezáltal fel tudja kelteni a nyelvtanulók érdeklődését, motiválni tudja őket. A hallgatók tisztában vannak az- zal, hogy az élménypedagógiai módszerek alkalmazása során megváltozik a tanárok, diákok egymáshoz és a tudáshoz való viszonya. Ez a módszer közvetlenül összeköti az élményt a tanulással, a tanulók saját élményeiken keresztül fejlesztik készségeiket, szerzik meg a tudást, mégpedig az aktív és életszerű tudást. Ehhez a folyamathoz igyekeztek a hallgatók hozzájárulni a változatos feladatokkal, módszerekkel és az élményalapú pedagógiai munkával.

Hasonlóan fontosnak vélik a hallgatók a foglalkozások megtervezését, a feladatok típusának és sorrendjének előre történő átgondolását, előkészítését. A hallgatóknak szintén több mint 70%-a ítélte meg nagyon fontosnak az idegen nyelvű óravezetés gyakorlását. A digitális kompetencia ugyanakkor a hallgatók 52%-a számára tűnt nagyon fontosnak, feltételezhetően ennek az az oka, hogy a hallgatók annak a digitális bennszülött generációnak a tagjai, akik a web 2.0 világában szocializálódtak és rendelkeznek azokkal a képességekkel, amelyeknek birtokában könnyen kezelni tudnak egy szoftvert és egy digitális oktatási felületet. A rendszerezés és a portfóliókészítés nem tartozik a hallgatók számára fontos motiváló tényezők közé, ugyanakkor személyes beszélgetések során fény derült arra, hogy a hallgatók ügyelnek a számítógépükön lévő fájlok rendszerezésére, karbantartására, főleg azért, hogy az adott óravázlatok, feladatok stb. egy későbbi időpontban is elérhetők legyenek.

2.2. Együttműködés a diákokkal (5 kérdés)

- Kooperáció: Szeretnék hatékonyan együttműködni diákjaimmal, mentorommal, oktatóimmal.
- Konfliktuskezelés: Szeretném megtanulni, hogy fegyelmezzem a diákokat, hogyan oldjam meg a problémákat a csoportban.
- Differenciálás: Szeretném sikeresen kezelni az eltérő tudásszintekből adódó problémákat.
- Motiválás: Szeretném megtanulni, hogyan lehet diákjaimat az ismeretszerzésre motiválni.
- Aktivizálás: Szeretném megtanulni, hogyan lehet a diákjaimat aktív közreműködésre, együttműködésre ösztönözni.

A kérdőívek összegzésének eredményét a 3. táblázat mutatja:

3. táblázat
A diákokkal való együttműködéssel kapcsolatos motivációs elemek és kompetenciák sorrendje

	MOTIVÁCIÓ / KOMPETENCIA	NAGYON FONTOS
1.	Motiválás	81%
2.	Aktivizálás	71%
3.	Kooperáció	71%
4.	Konfliktuskezelés	62%
5.	Differenciálás	43%

Az eredményeket összegezve megállapítható, hogy a legtöbb hallgató számára nagyon fontos a nyelvtanulók motiválása (81%) és aktivizálása (71%). Valóban nem szükséges hosszú időt eltölteni a katedrán ahhoz, hogy érzékelhető legyen a kezdő pedagógus számára is a motiváció meghatározó szerepe. Ahogyan mondani szokták: a motiváció, az érzelmi elkötelezettség és az ebből adódó cselekvés (= tanulás) a nyelvelsajátítás pszicholingvisztikai motorja, a nyelvtanulás sikerességének katalizátora. Így vélik ezt a projektben részt vevő hallgatók is.

Hasonlóan fontosnak tartják a hallgatók (71%) a diákokkal való együttműködést, közös munkát, közös élményeket és sikereket, valamint az esetleges konfliktusok kezelését és a fegyelmezést (62%). A differenciált oktatás, vagyis az eltérő tudásszintből adódó problémák megfelelő, pedagógiaiilag indokolt kezelése kevésbé tűnik fontosnak a hallgatók számára. Talán azért, mert az élménypedagógia módszertana eleve lehetőséget nyújt a differenciált oktatásra, a csoportmunkára és az egyéni feladatokra egyaránt.

2.3. A tanárjelöltek önértékelése (8 kérdés)

- **Önértékelés:** Szeretném megtudni, miben vagyok jó és miben kell még fejlődnöm.
- **Reflexió:** Jó lenne, ha meg tudnám fogalmazni sikereimet, kudarcaimat, problémáimat, szükségleteimet.
- **Önbizalom:** Szeretném elérni, hogy bízzak saját nyelvtudásomban, személyiségemben.
- **Elkötelezettség, felelősségvállalás:** Szeretném felismerni saját szerepemet tantárgyam és tanulóim sikeressége szempontjából.
- **Stressz- és kudarc-tűrési:** Szeretném megtanulni az idegesítő, fárasztó, sikertelen helyzetek eredményes kezelését.
- **Kreativitás:** Legyenek önálló ötleteim.
- **Koncentráció:** Szeretném megtanulni, hogy képes legyek egyszerre többfelé figyelni.
- **Kritika elfogadása:** Szeretném megtanulni, hogy képes legyek sértődés nélkül elfogadni a kritikát.

A kérdőívek összegzése az alábbi fontossági sorrendet mutatja (lásd 4. táblázat):

4. táblázat
*A tanárjelöltek önértékelésével összefüggő motivációs elemek
és kompetenciák sorrendje*

	MOTIVÁCIÓ / KOMPETENCIA	NAGYON FONTOS
1.	Önbizalom	76%
2.	Önértékelés	71%
3.	Kreativitás	71%
4.	Stressz- és kudarc-tűrési	62%
5.	Elkötelezettség, felelősségvállalás	57%
6.	Kritika elfogadása	52%
7.	Koncentráció	38%
8.	Reflexió	38%

A kérdőív nyílt kérdéseire adott válaszok azt erősítették meg, hogy a hallgatók számára kiemelten fontos az önbizalom növelésének a kérdése (76%). A hallgatók közül sokan a projekt keretein belül életükben először álltak a katedrán, először kellett egy csoportban pedagógusként tevékenykedniük, először vezettek élményfoglalkozásokat, először tartottak idegen nyelven órákat. Kellő önbizalom nélkül ez nagyon nehéz

feladat, ezért a projektben részt vevő hallgatók jelentős többségének az egyik legfőbb motiváló tényezője az volt, hogy „kipróbálja”, milyen a tanítás és ezen a gyakorlaton keresztül nagyobb önbizalomra tegyen szert. Az önbizalom növelésének igénye a személyes tulajdonságok, a pedagógiai kompetenciák és a nyelvtudás területén egyaránt megmutatkozott.

A hallgatók jelentős része (71%) tartotta fontosnak a kreativitást, felismerve, hogy az élménypedagógia egyik alapja éppen ez a tulajdonság. Az „itt és most” világában, az adott osztályban, az adott csoportban kell kreatívan megtalálni azokat a módszereket, feladatokat és kommunikációs ösztönző formulákat, amelyek motiválják a nyelvtanulókat és sikeressé teszik a nyelvtanulást.

A húsz, motivációs elemekre vonatkozó zárt, eldöntendő kérdést követően megkérdeztük a hallgatókat, hogy milyen képességeiknek a fejlesztése motiválta őket a leginkább a projektben való részvételre. Az említett három tematikai csoportot itt együtt kezeltük és a hallgatóknak mind a húsz vizsgált motivációs elemet egyszerre kellett figyelembe venniük. Az eredményt az alábbi felsorolás mutatja, a hallgatók az alábbi hat motivációs tényezőt tartották a legfontosabbnak:

- 1) Önbizalom növelése (nyelvtudás és személyiség terén egyaránt),
- 2) Módszertani változatosság,
- 3) Feladatismeret, változatos tananyag,
- 4) Diákok motiválása,
- 5) Idegen nyelvű órávezetés, kommunikáció,
- 6) Digitális kompetencia fejlesztése.

Az egyetemi hallgatók – mint tanárjelöltek és mint projekt-résztvevők – számára egyaránt kiemelten fontos az önbizalom növelése a nyelvtudás területén és a tanári magabiztosság szempontjából. Ez a sorrend teljesen azonos a tanárjelöltek önértékelésére vonatkozó 8 kérdés alapján született eredménnyel: ott is az önbizalom szerepelt az első helyen. Szintén fontosnak tartották a hallgatók a módszertani változatosságot és a különböző, élménypedagógiára épülő feladatok megismerését. Előkelő helyen szerepelt a hallgatók motivációs listáján az idegen nyelvű órávezetés elsajátítása, valamint a tanulók nyelvtanulásra való ösztönzése.

Mindez egybeesik a *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projekt azon célkitűzéseivel, amelyek a hallgatói motivációra vonatkoznak, a hallgatók fejlődését határozzák meg. Ezek a területek az alábbiak: (1) pedagógiai fejlődés, (2) módszertani fejlődés, (3) tanári önbizalom kialakítása, (4) élménypedagógiai módszerek elsajátítása.

3. HALLGATÓI VÉLEMÉNYEK A KOMPETENCIÁKRÓL

A kérdőívben nyitott kérdések is szerepeltek, ahol azt kívántuk megtudni, hogy a hallgatók mely képességeket tartották a legfontosabbnak ahhoz, hogy a projektben sikeresen tevékenykedjenek és eredményes élményfoglalkozásokat tartsanak. A hallgatók az 5. táblázatban összegzett kompetenciákat nevesítették:

5. táblázat
A sikeres projektmunkához szükséges képességek listája

Mely képességeket tartja a legfontosabbaknak a sikeres projektmunkához?		
1.	Nyelvtanulók motiválása	86%
2.	Módszertani változatosság	71%
3.	Kreativitás	71%
4.	Önbizalom	52%
5.	Változatos tananyag	52%
6.	Idegen nyelvű óravezetés	48%
7.	Foglalkozás/óra megtervezése	43%
8.	Digitális kompetencia	38%
9.	Nyelvtanulók aktivizálása	33%
10.	Differenciált oktatás	33%

A hallgatók saját listájában első helyen szerepel a nyelvtanulók motiválásának a kérdése, majd ezt követi a módszertani változatosság és a kreativitás. Negyedik helyen szerepel az önbizalom, hatodik helyen az idegen nyelvű óravezetés.

Az előző kérdés alapján megkérdeztük a hallgatókat arról is, hogy mely kompetenciákat szeretnék a leginkább fejleszteni a projekt során. Az alábbi válaszok születtek (lásd 6. táblázat):

6. táblázat
A fejleszteni kívánt kompetenciák listája

Mely képességeit szeretné a leginkább fejleszteni, hogy jó nyelvtanár legyen?		
1.	Önbizalom	62%
2.	Digitális kompetencia	52%
3.	Módszertani változatosság	52%
4.	Feladatismeret, változatos tananyag	52%
5.	Nyelvtanulók motiválása	48%
6.	Idegen nyelvű óravezetés	38%
7.	Foglalkozás/óra megtervezése	38%
8.	Differenciált oktatás	38%

Mely képességeit szeretné a leginkább fejleszteni, hogy jó nyelvtanár legyen?		
9.	Stressz- és kudarc-tűrési képesség	33%
10.	Kreativitás	29%

Szerettük volna azt is megtudni, hogy a hallgatók hogyan vélekednek azokról a kompetenciákról, amelyeknek már a birtokában vannak. Az egyik kérdés ezért arra vonatkozott, hogy melyek azok a kompetenciák, amelyekkel a leginkább rendelkeznek a hallgatók. Az alábbi válaszokat kaptuk:

7. táblázat
A meglévő kompetenciák listája

Mely képességekkel rendelkezik a legnagyobb mértékben?		
1.	Kreativitás	61 %
2.	Digitális kompetencia	43 %
3.	Foglalkozás/óra megtervezése	38 %
4.	Önreflexió	38 %
5.	Elkötelezettség, felelősségvállalás	38 %

4. HALLGATÓI VÉLEMÉNYEK A PROJEKT SORÁN KIALAKÍTOTT ÉS FEJLESZTETT SZEMÉLYES, PEDAGÓGIAI, ILLETVE NYELVI KOMPETENCIÁKRÓL

A kérdőíves felmérés eredményei azt igazolták, hogy a hallgatókat jelentős mértékben motiválta a projektben való részvételre azoknak a kompetenciáknak az elsajátítási lehetősége, amelyeket leendő nyelvtanárként alkalmazni tudnak.

A hallgatók kiemelten fontosnak tartottak ebből a szempontból hat kompetencia-területet, ahogyan azt az online felmérés utolsó, nyílt kérdésére adott válaszok is tükrözik. A kérdőív utolsó, 25. kérdése így hangzott: *Milyen képességeit sikerült fejlesztenie a projekt során?*

Az alábbiakban ezekből a hallgatói válaszokból idézünk néhányat a hat, általuk fontosnak tartott terület szerint csoportosítva az egyéni hallgatói véleményeket.

4.1. Magabiztosság, önbizalom

- „Először is nagy félelemmel vágtam neki a projektnek, hogy vajon alkalmas vagyok-e tanárnak, meg fogom-e állni a helyem, hogyan fogom kezelni a kialakult helyzetet. A projekt előrehaladtával **sokkal magabiztosabban állok** a gyerekek előtt, nagyon jó hangulatban telnek az órák.”
- „A projekt során sikerült az **önbizalmam** növelni. Az elején kicsit féltem, hogy milyenek lesznek a gyerekek, de szerencsére pozitívan csalódtam.

Nagyon kellemes társaság, aktívak és vidámak, könnyű őket motiválni. Szerencsére sikerült jó kapcsolatot kiépítenem velük, ami számomra egy kicsit bonyolult a civil életemben.”

- „**Magabiztosabb** lettem, emellett **változatosabb feladatokat** eszelek ki.”
- „**Magabiztosabb** lettem, **módszertanilag** változatos órákat tudok tartani.”
- „**Elkötelezettebb lettem a nyelvtanítás iránt. Önbizalmat** adott a projekt, rájöttem, hogy ha nem tudok valamit, az nem baj, nem kell azt mutatni, hogy én bizony mindent tudok. Sikerült rájönnöm a hiányosságaimra (pl. **önbizalomhiány** a csoport elé állva) és segített a projekt, hogy megértssem, pontosan milyen is lesz tanítani.”
- „Úgy gondolom, a kezdeti alkalmakon nehezen nyíltam meg a gyerekek előtt. Kevés volt az **önbizalmam**, nem tudtam, hogyan kell helyesen viselkedni egy csapat kamasszal. A vaskalapos szigor és a laza haveri-baráti kapcsolat között kerestem valahol az arany középutat, s igyekeztem kedves, ugyanakkor bizonyos mértékben távolságtartó magatartást felvenni. Ezekben a korábbi foglalkozásokhoz képest fejlődést vettem magamon észre, a diákok elfogadtak mindkét csoportomban. Azt látom rajtuk, hogy szívesen működnek velem együtt.”
- „Régebben nem nagyon tűrtem a kritikát, de itt az egyetemen megtanultam kezelni. Itt az iskolákban sem kritizálásként fogom fel, hanem építő jellegű kritikának/javaslatnak, amiből fejlődni tudok.”

4.2. Pedagógiai kompetenciák, óratervezés

- „A projekt során számos képességet sikerült fejleszteni. Elsősorban a **tanári kompetenciák** elsajátítására volt/van lehetőség, mint pl. **óratervezés, óravezetés, tananyagok ismerete, rendszerezése** stb.”
- „Leginkább az **óra megtervezésében** látom a fejlődésemet, és ez még fog tovább javulni a következőkben. Legfőképpen a **foglalkozás megszervezését**. Fogalmam se volt, hogy egy feladatra vagy egy-egy beszélgetésre mennyi idővel kalkuláljak, így a feladatok számát se tudtam meghatározni, hogy mennyi fér bele egy foglalkozásba. Most már ezzel nincs problémám.”
- „Az **önálló óraterv** készítés, **önálló órátartás** is fontos számomra.”
- „Az **óratervezést** még gyakorolnom kell, de azért már fejlődtem ezen a területen is.”
- „Korábban az **óratervezés** szabályszerű rendjét láttam megfelelőnek, haladva mereven az elképzelték szerint. Közben rájöttem, egy tanárnak sokkal spontánabban kell kezelnie a helyzeteket.”
- „Az órára való **felkészülésnél** igyekszem kihozni magamból a maximumot. Folyamatos logikai gondolkodást igényel, hogy a gyerekek számára is érthető legyen a foglalkozás menete. A tanárnők mindig elmondják, hogy melyek voltak a jó elemek, miket csináltam jól, illetve, hogy néhány elemet hogyan lehetne kicsit változtatni.”

4.3. Kommunikációs kompetencia

- „A lazább tanórai keretek megteremtették a kötetlenebb kommunikáció lehetőségét, így úgy érzem, a **folyamatos idegen nyelven történő óravezetés** tekintetében fejlődtem leginkább. Még korábban hajlamos voltam gyakrabban átváltani magyarra, most a nyelvórák szinte teljesen **idegen nyelven** folynak.”
- „Sikerült fejlesztenem az **idegen nyelvi kompetenciámat**.”
- „**Nyelvismeretem** is folyamatosan bővül, illetve az **órák megtervezésében** is fejlődést tapasztaltam.”

4.4. Digitális kompetencia

- „Megtanultam a **digitális tábla** használatát.”
- „**Digitális** képességem fejlődött, de ezt még szívesen bővíteném.”
- „A projekt során igyekszem a **digitális eszközöket** minél inkább kreatívan és hasznosan kihasználni.”
- „...Emellett a **digitális kompetenciám** is úgy gondolom, hogy fejlődött, mivel a digitális eszközöket az órába is sokszor be tudtam vonni.”

4.5. Pedagógiai kompetenciák, módszertan, differenciált oktatás

- „Először nehézséget okozott a **csoport szintjének megfelelő** feladatokat összeállítani, most azonban már egész könnyen megy.”
- „A **differenciált tananyag** összeállítás és **óraszervezés** eltérő korosztályú csoportok esetén fontos feladatom, minden választott témakörben igyekszem könnyebb, átlagos és nehezebb feladatokkal egyaránt készülni.”
- „Természetesen nagyon fontos tényező a **kommunikációs** készségek fejlődése, valamint megtanulni, hogyan kell **differenciálni** a tanulókat, hiszen a csoport nem homogén.”
- „**Módszertani változatosságom, feladatismeretem** mindenképpen bővült, most olyan feladatokat kell keresnem, melyek játékosan adják át az ismereteket. Különböző módon: ppt, csoportmunka, páros munka. **Együttműködési képességem** is fejlődött.”
- „**Jól mérem fel a helyzetet**: ha úgy érzem, nem sikerült jól egy óra, azt a diákok is így érezték, ha viszont én jól éreztem magam, akkor általában ők is. Partnerként tudom kezelni őket, de mégis megkapom a tiszteletet, tudják, hogy az én szavam az utolsó.”

4.6. Diákok motiválása

- „Sikerült fejlesztenem azt, **hogyan kezeljem a rendkívül alulmotivált diákok megnyilvánulásait**, pl. a türelmetlenséget, esetleges agressziójukat.”
- „Alacsony nyelvismerettel rendelkező **tanulók motiválása** a nyelvtanulásra – ebben fejlődtem.”

- „Úgy gondolom, hogy a diákokat sikerült **motiválnom** azáltal, hogy nem megszokott feladatlapokat viszek be, hanem saját magam készített német társasjátékokat, kártyákat, videókat. A különböző munkaformákat is (páros, csoportmunka) szívesen alkalmazom.”

ÖSSZEGZÉS

Az online kérdőíves felmérés alapján egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a *Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért* című projektben részt vevő egyetemi hallgatók a nyelvtanári hivatásukhoz szükséges összes kompetenciaterületen fejlődtek. A személyes képességek, kiemelten az önbizalom és magabiztosság területén, a módszertani kompetenciák, kiemelten az élménypedagógiai módszerek és feladatok területén, valamint a pedagógiai kompetenciák, kiemelten a nyelvtanulók motiválása területén egyaránt jelentős előrelépéseket tettek.

A hallgatói vélemények alapján célszerű továbbá azt is leszögeznünk, hogy a hallgatói elvárások és motivációk összhangban álltak azokkal a lehetőségekkel, amelyeket a projekt kínált a leendő nyelvtanárok számára.